

fase 1 project

“landelijk verbinden ouderinitiatieven”

eindverslag

24 juli 2011

Jeroen Veltheer, Marieke Boon, Otger Meuwissen en Mark Weghorst

Samenvatting plan fase 1

Doel van fase 1 van het project was het in beeld brengen en het met elkaar verbinden van actieve ouderinitiatieven m.b.t. passend onderwijs in Nederland. Onder ouderinitiatieven wordt hier verstaan: Georganiseerde activiteiten en acties gericht op het versterken van de positie van ouders in het Nederlandse onderwijs.

De initiatiefnemers beogen met creëren van een netwerk van ouderinitiatieven een positief tegenwicht te bieden aan de afnemende aandacht van overheid en politiek voor de ouderpositie in het passend onderwijsbeleid. Een functioneel netwerk van praktisch opererende ouderinitiatieven kan de effectiviteit van de inzet van landelijk opererende ouderbelangenorganisaties vergroten.

Een projectgroep bestaande uit een viertal vertegenwoordigers (hierna: voortrekkers) van vier over het land verspreide regionale ouderinitiatieven heeft in de periode maart-juni 2011 verschillende activiteiten ontplooid om ouderinitiatieven op te sporen en deze vervolgens in beeld en onder de publieke aandacht te brengen. Hierbij is gebruik gemaakt van e-mail, verschillende internettechnieken, Twitter en veel persoonlijk contact. Uitgangspunt voor de zoektocht waren de contacten en de relaties van de voortrekkers zelf. Op basis van de aldus verkregen informatie en inzichten kan eventueel worden besloten tot een tweede projectfase en een vervolgplan.

Met het landelijk verbinden van bestaande ouderinitiatieven hadden en hebben de initiatiefnemers geen ander doel dan het hiervoor genoemde: het genereren van een positieve tegenkracht door ouderinitiatieven op te sporen, in beeld en onder de aandacht te brengen.

Een netwerk van ouderinitiatieven is voor de voortrekkers geen soort van instituut in wording met een op voorhand omschreven taakstelling. Alleen in de vrije ruimte kunnen spontaan dingen gebeuren die uiteindelijk tot netwerkvorming leiden, dat laat zich niet 'verinstitutionaliseren'. Zo'n netwerk vormt zich rond wederzijds onderkende gemeenschappelijke belangen op basis waarvan samenwerking en onderling contact waardevol (b)lijkt. De in de eerste fase van het project verzamelde gegevens moeten uitwijzen of er gemeenschappelijke belangen zijn en of daarmee voldoende aanleiding is om een blijvend netwerk te willen vormen uit een verzameling los van elkaar bestaande initiatieven.

Projectrapportage

In dit document is vastgelegd hoe het project is verlopen en wat de opbrengsten zijn van het project en, afgezet tegen het vooraf vastgestelde plan. In het laatste hoofdstuk is een eerste voorstel uitgewerkt voor fase 2 op basis van de uit inventarisaties en op 18 juni 2011 verzamelde behoeften aan netwerkactiviteit en analyse van het verloop van fase 1 door de voortrekkers.

Resultaten

Het project heeft een reeks concrete opbrengsten

Netwerkkkaart. www.netwerkouderinitiatieven.nl is de manifestatie van de landelijke verbinding van de initiatieven. Deze kunnen zich letterlijk op de kaart zetten: na het aanmelden komen zij automatisch op de netwerkkkaart te staan. De kaart is zo uitgevoerd dat ze in een kleinere of grotere versie met het toepassen van één enkele regel HTML code geïntegreerd kan worden in een willekeurige andere website waar men aandacht wil besteden aan het netwerk. De instructies daarvoor zijn vrij verkrijgbaar. Daardoor is het overigens ook onduidelijk hoe vaak de plugin al op andere sites geïntegreerd is. In ieder geval staat deze plugin prominent onder het kopje "ouders" op de website van het infopunt passend onderwijs.

Selfsupporting website. Telkens nadat een initiatief zich had aangemeld, is de initiatieven verzocht om een vragenlijst in te vullen. Een deel van deze informatie is voor de bezoekers van de site te raadplegen door een ouderinitiatief op de netwerkkkaart aan te klikken. Dit raadplegen kan ook op iedere andere website waarin de netwerkkkaart is geïntegreerd (de plugin). Na de aanmelding is een initiatief automatisch geautoriseerd om in een later stadium wijzigingen in haar informatie aan te brengen. Een automatisch rappel- programma herinnert ouderinitiatieven er periodiek aan de gepubliceerde gegevens te actualiseren.

Contractueel is met de provider geregeld dat de site tot eind 2012 in de lucht is. Tot dezelfde datum is een contract voor voorkomend (technisch) supportwerk afgesloten tegen een vaste, vooraf betaalde prijs.

Aantal initiatieven. In het projectplan is uitgegaan van aanmelding door 20-25 ouderinitiatieven, waarbij de schatting was dat er op dat moment 50 tot 100 ouderinitiatieven actief zijn in het land. Op het moment van het afronden van dit verslag zijn er in totaal 109 initiatieven opgespoord en hebben 50 daarvan zich daadwerkelijk aangemeld en zijn deze zichtbaar en kenbaar op de netwerkkkaart. Van de opgespoorde initiatieven gaven 16 geen enkele respons op contactpogingen, deze hebben zich niet aangemeld. 43 opgespoorde initiatieven reageerden wel, maar hebben zich toch nog niet aangemeld. Van het grootste deel van deze 43 is niet bekend waarom ze zich niet aanmelden; 2 daarvan gaven aan de activiteiten inmiddels te hebben gestaakt en 4 wilden zich nu niet aanmelden (niet het juiste moment / geen vertegenwoordiger). 17 van de wel aangemelde initiatieven vulden de eerste inventarisatie in.

Voor de voortrekkers gaf het wel eens gevoelens van teleurstelling niet alle opgespoorde initiatieven te kunnen motiveren zich op de kaart te zetten en / of de inventarisatie te beantwoorden. Aan de andere kant moeten we bedenken dat er nu meer initiatieven op de kaart staan dan aanvankelijk ingeschat. Het is niet heel duidelijk hoe deze aantallen zich verhouden met de inmiddels 182 followers op Twitter, maar overlap is er in ruime mate.

Soorten initiatieven. De aangemelde initiatieven vormen samen een bont gezelschap. Variërend van professionals in het betrekken van ouders bij het onderwijs en in het samenwerken tussen school en ouders, ervaringsouders die hun kennis en inzichten graag ten dienste stellen van andere ouders, tot individuele ouders die werk willen maken van het faciliteren van groepen ouders in een collectieve, regionale rol. Verder zijn er initiatieven op specifieke terreinen zoals leerlingvervoer en klachten over het onderwijs. Enkele oudergroepen willen vooral landelijk een proteststem laten horen. Kortom een zeer divers geheel. Van de landelijke belangenverenigingen heeft alleen de LOBO zich aangemeld en verwachten we dit nog van de BOSK (uit de CG raad koepel).

Netwerkactiviteit. Een recent opgericht ouderinitiatief, Verontruste Ouders, gebruikt de verzamelde contactgegevens inmiddels voor het ondersteunen van zijn eigen doelen. De voortrekkers hebben met hen een intensiever contact opgebouwd omdat zij ook informatie over initiatieven in het land verzamelen.

Startbijeenkomst. Zaterdag 18 juni vond er in Utrecht een startbijeenkomst plaats van het netwerk ouderinitiatieven. 22 initiatieven (waaronder 18 van de aangemelde en 4 van de niet aangemelde) waren daar vertegenwoordigd. Het programma van deze dag bestond uit een ochtenddeel waarbij in groepen thematisch ervaring en kennis is uitgewisseld tussen de vertegenwoordigers van de initiatieven. Het middagedeelte is gebruikt voor een kritische beschouwing van de voorstellen voor het versterken van de ouderpositie in passend onderwijs, zoals gedaan door de minister. Bij dit gedeelte was ook Tweede Kamer lid en PvdA-fractievoerder Jeroen Dijsselbloem aanwezig om zich te laten informeren over de opvattingen van de ouderinitiatieven en te discussieren over de mogelijke oplossingsrichtingen. Hij heeft de input van de bijeenkomst vervolgens ook gebruikt bij zijn voorbereiding van het Algemeen Overleg met de minister op 29 juni jongstleden. We kunnen vaststellen dat op basis van de input van deze bijeenkomst tijdens het AO door de PvdA fractie moties zijn ingediend die ook daadwerkelijk zijn aangenomen!

Adviesfunctie De ouderinitiatieven die het netwerk hebben opgezet ontwikkelden in het verlengde daarvan ook allerlei contacten met personen en instanties buiten het netwerk. Dit leidde in april tot een ouder-regiogesprek in Groningen met vertegenwoordigers van twee ouderinitiatieven. In het verlengde van die bijeenkomst verzocht het ministerie van OCW in mei ook twee ouderinitiatieven om hun visie op medezeggenschap in passend onderwijs. Voortrekkers vroegen ook Jeroen Dijsselbloem, Tweedekamerlid en vaste kamercommissie woordvoerder voor de PvdA, om de ouderinitiatieven na het AO van 29 juni te informeren over de resultaten van die bijeenkomst. Zijn reactie was om dit AO juist met de ouders van het netwerk te mogen voor bespreken. Een vertegenwoordiger van de LOBO bezocht de startdag om inspiratie op te doen voor haar bijdrage aan de uitwerking van het referentiekader passend onderwijs.

Daarmee kan worden vastgesteld dat (deelnemers aan) het netwerk, binnen een aantal maanden na de start van het initiatief een actieve adviesrol hebben.

Leerpunten, ervaringen en inzichten

De analyse van het project door de voortrekkers leidde tot onderstaande punten.

Het is niet 'even aanmelden'. Het heeft de voortrekkers veel meer moeite gekost dan van te voren werd ingeschat om ouderinitiatieven te enthousiasmeren zichzelf op de kaart te zetten. Slechts 15 initiatieven meldden zich volgens verwachting spontaan aan, na het ontvangen van de projectinformatie. Daaronder bevonden zich overigens ook de initiatieven waar de voortrekkers zelf mee verbonden zijn. Opgespoorde initiatieven die zich niet aanmeldde kostten zeker een factor 5 tot soms wel 10 keer meer tijd dan begroot om daadwerkelijk een aanmelding – een klusje van enkele minuten – voor elkaar te krijgen. Navraag leert dat er grosso modo drie verschillende, soms cumulatieve drempels zijn:

- De vraag "waar committeer ik mij aan door me aan te melden": hoeveel werk haal ik me op de hals, hoeveel tijd gaat mij dat kosten en waar sluit ik me bij aan.
- Ben ik wel een ouderinitiatief? Wat stellen wij nou voor. We zijn eigenlijk nog niets of niets meer.
- "Het komt er niet van": men vindt wel dat men op de kaart moet, men besluit soms ook in vergadering tot een "ja", maar het komt dan toch niet tot uitvoering.

Een veronderstelling van de projectgroep dat men zich afvraagt 'wat men er aan heeft, wat de zin er van is om zich aan te melden' is niet bevestigd. Desgevraagd bleek dat men meestal wel toegevoegde waarde van het aanmelden zag.

Invullen inventarisatie kost tijd. Het invullen van het eerste 10 vragen tellende inventarisatie is tot dusver in 17 gevallen gebeurd. Soms pas na 2x rappelleren. Het serieus beantwoorden van deze 10 vragen kost voor een in het initiatief ingewijde gemiddeld een half uur. Het had naar de mening van de voortrekkers geen nut om de voorgenomen tweede inventarisatie uit te voeren. Ook omdat de eerste inventarisatie daarvoor te weinig input had opgeleverd. Uit relevante persoonlijke contacten blijkt de weerstand tegen het invullen van de inventarisatielijst vooral te zitten in:

- Door initiatieven intern gewenste afstemming over de antwoorden op de vragen.
- Het beslag op schaarse tijd dat nodig is om de vragen goed te beantwoorden in samenhang met andere prioriteiten.
- Het gegeven dat allerlei andere initiatieven ook al met een dergelijke inventarisatie of enquête bezig waren.

Het kan goed zijn dat er nog meer inventarisatielijsten worden ingevuld. De aan de site gekoppelde automatische rappelfunctie zal dat hopelijk bevorderen. Ook waren er aanvankelijk initiatieven die problemen ondervonden met het invullen,

dat kwam door onduidelijkheden in de instructies. Na tekstuele aanpassingen op de site kwam dat probleem niet meer voor.

In plaats van het uitzetten van een tweede inventarisatie is door de projectgroep gekozen voor de organisatie van de startdag op 18 juni. Belangrijk motief daarvoor was dat de voortrekkers door de vele contacten waren gaan onderkennen dat met name het persoonlijk contact erg stimuleert en ook meer oplevert in relatie tot het doel van het project: het verbinden van ouderinitiatieven.

Persoonlijk contact stimuleert. Proefondervindelijk is vastgesteld dat persoonlijk contact met initiatieven de snelheid van aanmelding en het invullen van de inventarisatie positief heeft beïnvloed. Mogelijkheden onder voortrekkers om persoonlijke contacten na te jagen waren binnen de projectgroep beperkt door dat de werkzaamheden voor het project veel tijd vroegen terwijl het voor sommigen een 'project erbij', was, naast andere werkzaamheden. Ook speelden zaken in de privésfeer en een andere beperking was het ontbreken van contacten, op basis waarvan het netwerk kon worden geactiveerd en uitgebreid. Er is een duidelijke correlatie tussen persoonlijke contacten en aanmeldingen cq ingevulde inventarisaties. De startdag op 18 juni, waar ook nog niet aangemelde initiatieven aanwezig waren, leverde enkele nieuwe aanmeldingen en ingevulde inventarisaties op. De voorzichtige conclusie kan worden getrokken dat mensen gemakkelijker voor een persoonlijke ontmoeting in trein / auto stappen voor een hele dag, dan dat ze in hun eentje een stukje informatie van een paar regels schrijven.

Geen middelen voor ouders. Uit ontvangen informatie en contacten komt het beeld naar voren dat continuïteit en professionaliteit in ouderbetrokkenheid bij passend onderwijs grotendeels afhankelijk is van voor het doel beschikbaar geld. Dit netwerk(project) was niet ontstaan als NSGK het niet had willen stimuleren en het project had willen subsidiëren. Vier initiatieven meldden gestopt te zijn omdat de Veldinitiatieven in de regio zijn beëindigd en de subsidiemiddelen zijn besteed. Het feit dat in de brief van de minister van 31 januari jongstleden de regiogedachte opnieuw zijn intrede heeft gedaan en het gegeven dat medezeggenschap op het niveau van de nieuwe samenwerkingsverbanden geregeld moet worden, hebben voorsnog geen positief effect op sluimerende of ingezakte initiatieven. Uit de inventarisatie blijkt dat vrijwel alle initiatieven worstelen met gebrek aan / het ontbreken van financiële middelen. Een aantal initiatieven is er in geslaagd incidentele of tijdelijke middelen te vergaren. In enkele gevallen is met passend onderwijs subsidies gewerkt. In enkele andere situaties was er sprake van een gemeentelijke bijdrage. En in het onderhavige project dus een extern fonds. Het grootste deel van de initiatieven werkt (bijna) volledig op basis van vrijwilligers. Deze omstandigheid leidt er toe dat er geen einde komt aan de bestaande ongelijke verhoudingen en heeft een grote negatieve invloed op de inbreng, de effectiviteit van de inzet en op de doorzettingskracht van ouders op collectief niveau.

Er heerst informatiemoeheid. Passend onderwijs heeft inmiddels de eerste generatie ouders overleefd. Ouders van het eerste uur, die zich indertijd vol enthousiasme actief met het onderwerp zijn gaan bezighouden, lopen inmiddels op hun tandvlees, als ze nog meedoen. Vele dikke stapels papier zijn voorbij geschoven, zonder dat het tot nog toe tot iets definitiefs heeft geleid. Het kost

ouders veel tijd om al dat materiaal goed te doorgronden en zelden biedt het concrete aankopingspunten om de eigen activiteiten op te kunnen oriënteren. En dan telkens ook weer het "zoek de verschillen". Er zit ook veel ruis op de lijn. Door de vele schakels en visies en interpretatie van vertalende en vertellende mensen, is de boodschap voor de ouders regelmatig in dikke mist gehuld. Er gaat alleen al aan gedoe over passend onderwijs veel ouderenergie verloren. Zo blijft er nóg minder over om echt iets te gaan doen. Veel ouderinitiatieven zitten hiermee en zouden willen dat dit eindelijk verandert.

Belangenverenigingen niet enthousiast. Tot dusver staat slechts een van de relevante belangenverenigingen op de netwerk kaart, de LOBO. Bij de start van het project zijn de 7 ooit in POLSO verenigde ouder- / onderwijsbelangen-organisaties geïnformeerd en uitgenodigd mee te doen. De vereniging Balans is gedurende de voorbereiding en het eigenlijke verloop van het project geïnformeerd over de ontwikkelingen. Het Platform VG reageerde (per SMS) aanvankelijk lovend over het initiatief. Sindsdien is er geen bericht meer ontvangen, dat ondanks een latere belofte om uitleg van de eigen positiebepaling. Balans en de CG raad meldden in een ontmoeting het project "strategisch onhandig en slecht getimed" te vinden. Een gesprek leerde dat Balans vooral bang was dat het netwerk een spreekbuis zou worden met een afwijkend geluid van dat van de ouder en onderwijsbelangen-organisaties. Het verzoek aan de landelijke verenigingen zou in een directeurenoverleg worden besproken, maar het resultaat daarvan is niet teruggekoppeld. Feitelijk heeft geen enkele belangenvereniging gereageerd op de uitnodiging via het innemen van een positie op de kaart zichtbaar onderdeel van het netwerk ouderinitiatieven uit te gaan maken. De CG raad is één keer bij een projectvergadering aangehaakt. De BOSK (uit CG raad koepel) deed met LOBO mee aan de startdag. Ouders & Co heeft via een medewerkster gevraagd om een vermelding. Die is aangeboden, maar daar is verder niet meer op gereageerd.

Geen samenwerking met belangenverenigingen. De inventarisaties leren dat de landelijke belangenverenigingen eigenlijk nergens actief betrokken zijn bij ouderinitiatieven. In 1 situatie -Midden-Brabant / vereniging Balans- lijkt dit op het eerste gezicht wel het geval. Het is voortrekkers bekend dat daar medewerkers van Balans actief zijn. In veel gevallen zijn er wel contacten en zijn ouders ook lid van een van de landelijke belangenverenigingen. 1 initiatief geeft expliciet aan bewust geen samenwerking met belangenverenigingen te willen om onafhankelijk te kunnen zijn. Dit beeld is overigens gebaseerd op slechts 17 inventarisaties.

Invloed op beleid ontbreekt. Uit de informatie van ingevulde inventarisaties ontstaat het beeld dat ouderinitiatieven met van alles bezig zijn, maar dat van een daadwerkelijke invloedspositie meestal geen of in ieder geval niet direct sprake is. Veel initiatieven worstelen met de vraag hoe een dergelijke positie te verwerven. Er zijn een paar initiatieven die zich daarom ook hardop afvragen wat hun bestaansreden eigenlijk (nog) is. Enkele initiatieven richten zich inmiddels bewust op het beïnvloeden van de medezeggenschap in hun omgeving.

Kenmerken van ouderinitiatieven. Het grootste deel, namelijk 32 van de 50 aangemelde ouderinitiatieven, moet gekenschetst worden als vooral gericht op het collectief belang van ouders. 5 daarvan richten zich overigens in meer of

mindere mate ook op individuele ondersteuning van ouders. Van die 32 zijn 22 regionaal gericht, 2 landelijk en richten 7 zich op een school of groep scholen. 1 van de 22 concentreert zich specifiek op één aspect (leerlingvervoer), de andere 21 zijn gericht op de volle breedte van passend onderwijs. 6 anderen van de 50 vervullen vooral een landelijke signaalfunctie, ze dienen in die zin ook een collectief belang, maar dan zonder directe mee-werkambitie. Van de 50 houden 7 zich uitdrukkelijk bezig met het ontwikkelen van partnerschap tussen scholen en ouders. Tenslotte zijn er 5 die expliciet op de individuele ondersteuning gericht zijn (buiten de 5 collectieven die dat "erbij doen").

Ook kan het onderscheid 'professioneel-zakelijk' versus 'maatschappelijk betrokken-vrijwillig' gemaakt worden, met nog de nodige variatie op een schaal. Voortrekkers vinden dat in dit stadium minder relevant. De bedrijfsmatige initiatieven zijn ook duidelijk in de minderheid.

Relaxte samenwerking. Vier mensen die elkaar nauwelijks kenden sloegen de handen ineen voor uitvoering van het projectplan. Iedere 3 á 4 weken werd in Zwolle – gastheer samenwerkingsverband De Brug – een projectvergadering belegd. Tussendoor was er veel contact en werd het besproken werk uitgevoerd. De voortrekkers kenschetsten de samenwerking als "organisch" en vonden het "mooi werken zo". De sterktes en competenties van de verschillende voortrekkers kwamen goed uit de verf (thuis in social media, dagelijks werk als ambtelijk secretaris, praters, doeners, netwerkers en politiek gevoel). Het was prettig met meer mensen te zijn en het werk te kunnen verdelen. Als de een door dagelijks werk of andere prioriteiten minder mogelijkheden had, pakten anderen dat gemakkelijk over. Net als in de 1.0 wereld konden we af en toe wat meer aandacht geven aan het helder maken en houden van verwachtingen over en weer.

Den Haag luistert, dat voelt goed. De ontmoetingen met de beleidsstaf OCW passend onderwijs (ouder-regiogesprek, medezeggenschap) en de betrokkenheid van het Tweedekamerlid Jeroen Dijsselbloem werken stimulerend op de voortrekkers. Vooral het feit dat ontmoetingen ook follow up krijgen vanuit Den Haag bewijst dat naar ouders uit het netwerk geluisterd wordt.

afwijkingen van plan fase 1

Doelgroep breder

Het aanvankelijke plan stak in op de positie van ouders als collectief, de stem van ouders als het gaat om zaken die boven het belang van het eigen kind uitstijgen. Al direct bij de start van het project moest een doelgroep voor het netwerk worden geformuleerd. Om niet op voorhand restricties op te leggen is de definitie van een ouderinitiatief eenvoudig gehouden: "door en / of in het belang van ouders". Zo staan ook initiatieven op de kaart die zich richten op steun aan individuele ouders en de meer commerciële organisaties die hier bij passen.

Geen tweede inventarisatie

Omdat het voor de meeste initiatieven al een behoorlijke drempel was om de eerste inventarisatie in te vullen, is besloten vooralsnog geen tweede uit te zetten. We verzamelden wel al vast de vragen die voor een tweede inventarisatie

relevant zijn. De startdag is in de plaats gekomen van de tweede inventarisatie.

Startdag 18 juni

Het ontbreken aan voldoende dekkende informatie over wensen van ouderinitiatieven uit de eerste inventarisatie, maakt de basis voor een overwogen keuze voor een vervolgplan erg smal. Mede om desondanks een beter gevoel bij en beeld te krijgen van de behoeften van ouderinitiatieven, werd besloten een landelijke bijeenkomst, de startdag van 18 juni te organiseren. De andere reden voor het organiseren van de startdag was om daarmee aanmelding en inventarisatie van gegevens een extra impuls te geven. Inderdaad heeft de aankondiging geleid tot een aantal nieuwe aanmeldingen en ingevulde inventarisaties in de weken daaraan voorafgaand en nadien. De startdag zelf bevestigde vooral het beeld wat reeds naar voren kwam uit de 17 ontvangen inventarisaties.

Meer doorlooptijd

De doorlooptijd voor het project was geschat op 3 maanden. Deze raming was vooral ingegeven door de wens om vóór de zomervakantie 2011 tot conclusies en ook besluitvorming over een eventueel vervolg te komen. 3 maanden bleek al gauw een te korte periode. Niet voor de uitbesteedde technische zaken, maar vooral voor de activiteiten waarbij we van vrijwillige inzet van ouderinitiatieven en van onszelf afhankelijk waren. Inmiddels is de datum van het in werking treden van nieuwe wetgeving naar augustus 2013 verplaatst. Dit geeft iets meer ruimte om het netwerk verder te ontwikkelen. Maar met de door de minister medio juni aangegeven mijlpalen, blijft er druk op de ketel en blijft het belang van het tijdig regelen van goede ouderbetrokkenheid groot.

Financiële afwijkingen

Door voortrekkers is per saldo meer tijd besteed aan het project dan qua budget beschikbaar was. Het meerdere (circa 120 uur) is in eigen tijd uitgevoerd. Voor aanvang van het project was voor een dergelijke situatie commitment afgegeven door alle betrokkenen. In financieel opzicht is het subsidiebedrag anders besteed dan begroot. In grote lijn zijn de volgende oorzaken aan te wijzen:

- *website*: In het plan stond een eenvoudige website die vooral de thuisbasis van de kaart met ouderinitiatieven als functie zou hebben. Er is veel tijd gaan zitten in het realiseren van een aantal ondersteunende informatieve pagina's. De daarvoor benodigde tijd was niet begroot, maar de pagina's waren wel noodzakelijk.
- *op kaart krijgen*: Gedurende het project zijn meer initiatieven opgespoord dan voorspeld. Daarnaast kostte het de voortrekkers gemiddeld veel meer tijd dan geraamd om initiatieven op de kaart te krijgen en vervolgens gewenste gegevens te laten leveren. Per saldo is twee keer zoveel energie gestoken in het opsporen van initiatieven dan begroot. Elders in dit verslag is hier meer over te lezen.
- *startdag 18 juni*: De startdag was niet opgenomen in het aanvankelijke plan. Toen reactie op inventarisaties achterbleef, is hiertoe door voortrekkers besloten. Doel was meer informatie over de ouderinitiatieven verzamelen en voldoende voeding voor een vervolgplan verkrijgen.
- *juridische aspecten*: De begroting voorzag niet in de door NSGK verplichte accountantsverklaring.

Uitvoering fase 1 kwantitatief

In een separaat overzicht heeft een register accountant de financiële eindstatus van het project opgetekend als onderdeel van een samenstelverklaring voor NSGK voor het gehandicapte kind. Als verwacht is de bijdrage van NSGK volledig gebruikt. Begrote en niet gebruikte bedragen voor grafisch werk zijn gebruikt voor de startdag en extra uren van de voortrekkers.

Qua tijdbesteding door de voortrekkers hebben verschuivingen in besteding van begrote uren plaatsgevonden. Deze zijn uit onderstaande tabel af te leiden.

begrotingsposten vwb uren voortrekkers	begroot	gerealiseerd
opsporen initiatieven	42	86
database met gegevens opbouwen	93,5	74,5
plugin realiseren en verspreiden	62	62,5
vervolg uitdenken	46	62
exploitatie project	32,5	28,5
realiseren content website	0	40
organiseren startdag 18 juni	0	35,5
extra vergadering ivm uitloop	0	12
totaal:	276	401

Aan het einde van het voorgaande hoofdstuk is een aantal verschuivingen in de tijdbesteding al benoemd m.b.t. Het opsporen van initiatieven, de content van de website en de startdag.

Door beperkte respons op de eerste inventarisatie en het niet uitzetten van een tweede inventarisatie zijn aan het opbouwen van de database met gegevens uiteindelijk minder uren besteed dan gepland.

Het realiseren van de plugin omvatte ook het realiseren van de inventarisatie-functie, een automatische rappel op actualiteit van vermelde gegevens en uiteindelijk ook nog een niet ingecalculerde initiatievenlijst. Het begeleiden van de realisatie en testen van (tussen)resultaten kostte meer uren dan gepland. Vooral via social media werd aandacht besteed aan het verspreiden van de plugin en pakte daarmee lichter uit. Het totaal begrote en bestede uren bleef zo gelijk.

Aan het afronden van het project en het plannen van een vervolg is meer tijd besteed dan bij aanvang begroot. Waarbij aangetekend wordt dat planvorming voor de tweede fase op het moment van indienen van het eindverslag nog niet rond was. In verband met vereist financieel fiat voor het betalen van liggende rekeningen is voorrang gegeven aan het afronden van deze rapportage.

Fase 2: Contouren voor een vervolgplan

Op het moment van het schrijven van deze rapportage hebben 17 van de 50 aangemelde (van 109 opgespoorde) initiatieven informatie gepubliceerd die de elementen bevat waarmee een vervolgplan kan worden opgesteld. Daarnaast heeft de startdag ook aanvullende informatie hieromtrent opgeleverd en zijn er ook ideeën ontstaan bij de voortrekkers door de opgedane ervaringen in de eerste fase. Hieronder benoemen we een aantal onderwerpen die in een plan voor een tweede fase zullen worden uitgewerkt.

Kennis en ervaring delen

Zowel uit de ingevulde eerste inventarisatie als ook op de startdag blijkt dat er onder de ouderinitiatieven vooral behoefte is aan het delen van kennis en het uitwisselen van ervaringen. De ene keer is die behoefte vrij algemeen, de andere keer weer heel specifiek. De behoefte wordt door ieder initiatief genoemd. Soms wordt vooral aangeboden, maar vrijwel altijd wordt ook echt gericht gevraagd. De gelegenheid tijdens de startdag was te beperkt om tot voldoende uitwisseling te komen. Bij herhaling moet het rendement hoger kunnen zijn. De inventarisaties leveren een grote hoeveelheid thema's mét en zonder beschikbare ervaringsdeskundigheid.

Gezamenlijke standpunten vormen

De aanwezige initiatieven op de startdag hebben aangegeven op landelijk niveau graag de krachten te bundelen voor passend onderwijs waar dat mogelijk is. Onderlinge verschillen in belangen en visies staan samenwerking soms in de weg. De oproep van de aanwezige initiatieven aan de voortrekkers van het netwerk was om hierin de initiatieven te faciliteren, door elkaar online te ontmoeten en aan gezamenlijke standpunten te werken. Op basis van een dergelijk inzicht zou bekeken kunnen worden of en hoe het netwerk een verzamelpunt kan en wil zijn om gezamenlijk op landelijk niveau aan het versterken van de ouderpositie binnen passend onderwijs te werken.

Samenwerken aan onbalans vrijwilligers-professionals

Op dit moment is er één gemeenschappelijk gevoeld belang dat zowel tijdens de startdag manifest werd als ook uit de inventarisaties spreekt. Dit betreft het gebrek aan financiële mogelijkheden om voldoende intensiteit en professionaliteit aan de dag te kunnen leggen. Door het gebrek hieraan is sprake van een onbalans in de verhouding met (onderwijs)professionals. Ouderinitiatieven hebben dit nodig om hun meerwaarde op voldoende professioneel niveau te kunnen leveren. Ouderinitiatieven op vrijwillige basis kunnen hierdoor de eigen continuïteit niet garanderen. Beëindigde en onzekere geldstroompjes deden initiatieven uitsterven of bedreigen hen in hun voortbestaan. Het bestaan en goed functioneren van ouderinitiatieven blijkt regionaal/lokaal niet gegarandeerd te kunnen worden in de huidige situatie. Onderwerp van een fase 2 plan moet zijn om landelijk samen te werken aan een gegarandeerd financieel fundament onder ouderinitiatieven.

Zichtbaarheid en vindbaarheid initiatieven vergroten

Voor fase 2 blijft het verder uitbouwen van het aantal aangemelde initiatieven en het verspreiden van de plugin, met als doel ouderinitiatieven beter vindbaar te laten zijn, een belangrijk onderwerp om aandacht aan te besteden.

Faciliteren verzamelen en verspreiden informatie

Er zijn veel ouderinitiatieven, maar een beperkt deel komt er toe informatie (overzichtelijk) toegankelijk te maken. Ervaring heeft geleerd dat al een klein beetje ondersteuning deze drempel kan slechten. In het verlengde zien de voortrekkers mogelijkheden om de aangemelde initiatieven zodanig te faciliteren dat kennis sneller wordt gedeeld en ervaringen sneller uitgewisseld worden. Enerzijds door actief te ondersteunen bij publicatie van informatie anderzijds ook door actief te makelen in contacten op basis van overzicht over beschikbare informatie. De toegankelijkheid van de inventarisaties is goed, maar er is geen totaaloverzicht om snel en gericht de weg te vinden.

Verlevendigen website netwerk ouderinitiatieven

De website van het netwerk kent mogelijkheden om activiteiten en resultaten van ouderinitiatieven in beeld te brengen. Deze mogelijkheden worden tot nog toe beperkt gebruikt en geraadpleegd. Het ontwikkelen van de website als ontmoetingsplek was geen doelstelling van de eerste fase van het project, maar is wel degelijk een mogelijkheid. Een dergelijke functie van de site kan wél helpen het rendement van samenwerking tussen initiatieven te vergroten. Het lijkt de voortrekkers in dit licht van belang zich te oriënteren op internettechniek om met zo weinig mogelijk inspanning een hoge actualiteitsgraad te bereiken. Er is in dit onderwerp een relatie met het voorgaande onderwerp.

Samen referentiekader voeden

LOBO formuleert in de inventarisatie haar behoefte om door ouderinitiatieven gevoed te worden voor onderwerpen in het referentiekader. Het referentiekader passend onderwijs verschaft het onderwijs handreikingen om onderdelen van passend onderwijs regionaal gestalte te geven. Deze vraag lijkt de voortrekkers een kans voor ouders om invloed uit te oefenen in een vroeg stadium. Een thema dat in samenwerking met LOBO een conferentie waard is, mits deze tijdig georganiseerd kan worden.

Helpen (nieuwe) initiatieven ontwikkelen

Tijdens de startdag bleek duidelijk dat de ouderinitiatieven in zeer uiteenlopende stadia van ontwikkeling verkeren. Er zijn frisse initiatieven die in het voorjaar van 2011 zijn ontstaan en er zijn er ook die al 7 jaar bestaan. Een aantal van de meer ervaren initiatieven heeft aangeboden met raad en daad te willen helpen om op andere plaatsen initiatieven te doen ontstaan of prille initiatieven zich te helpen ontwikkelen. Dit lijkt voortrekkers een goede kans die met beide handen aangegrepen moet worden. Het sluit ook aan bij het oorspronkelijke initiatief van de landelijke ouder/onderwijsverenigingen die samen POLSO vormden, toen die begin 2009 een viertal oudercoördinatoren aanstelden om de collectieve ouderbetrokkenheid in het land te gaan stimuleren en te helpen ontwikkelen. Dat initiatief is in een vroegtijdig stadium van het moeizame proces rondom passend onderwijs beëindigd, voordat dit concrete resultaten had kunnen opleveren, hoewel er toen al de nodige kansen en ontwikkelingsmogelijkheden waren geïdentificeerd. Die situatie doet zich nu weer voor: er zijn voldoende mogelijkheden om een belangrijke slag te maken voor de collectieve ouderbetrokkenheid bij passend onderwijs en zorg, het is zaak om die kansen ook te benutten, in het belang van de kinderen met een beperking.

Beïnvloeden wetgevingstraject

Op het moment dat dit verslag verschijnt, toetst de Raad van State het door OCW uitgewerkte wetsvoorstel passend onderwijs. In het najaar 2011 start de behandeling van het definitieve wetsvoorstel door de Tweede Kamer. Met een bij één van de initiatieven betrokken ex Tweede Kamerlid zijn tijdens de startdag en ook in de aanloop naar de startdag suggesties besproken voor slimme interventies op het wetgevingstraject. Tijdens de startdag is zo afgesproken om in samenwerking een "tien-punten-brief" voor de Tweede kamer te formuleren. Een ander voorstel is om een formele ontmoeting van de vaste commissie voor OCW met bij ouderinitiatieven betrokken ouders te arrangeren.

In het wetgevingstraject zal de beleidsstaf van het ministerie volgens verwachting ook de nodige punten op de i moeten zetten. Omdat men daar ontvankelijk blijkt voor praktische ouderervaring en directe input van georganiseerde ouders, is het raadzaam om in een vervolg deze adviesrol uit te nutten.

Tot slot

In de laatste projectvergadering is stilgestaan bij wat er bereikt is. Één van de voortrekkers kenschetste de situatie als een vat met brandstof met twee brandende lonten. Het kenmerk van een brandende lont is dat de brand gelijkmatig en zeker verloopt en tot een vast resultaat leidt. Dat beeld gaat wellicht ook op voor het netwerk van ouderinitiatieven. De twee lonten betreffen:

- het gevonden worden door belanghebbenden en
- het op de kaart verschijnen van de ouderinitiatieven.

Er is "iets" zei een ander, het broeit, het gist. De houding van ouders ten opzichte van onderwijs is aan het veranderen en de gang van zaken rondom passend onderwijs roept ook steeds meer weerstand op bij ouders, ook in verband met de aangekondigde bezuinigingen.

Voor passend onderwijs relevante ouders in Nederland zijn meer zichtbaar geworden. Ouders die volgens constatering in het laatste ECPO koploper onderzoek niet te vinden zijn, zijn dat (nu) gewoon wel. Het kost inderdaad wel moeite om ze te vinden. Schijnbaar niet georganiseerde ouders zijn meer georganiseerd dan menigeeen dacht.

Klaarblijkelijk is een ontmoetingsplek nodig om deze ouders zich voor elkaar zichtbaar te laten worden, al is die plek virtueel. De ouder kaart op internet verschaft toegang tot regionale initiatieven op een geheel nieuwe manier.

Bijlage 1: lijst van opgespoorde initiatieven

Onderstaande lijst betreft alle in het project opgespoorde ouderinitiatieven. Persoonsnamen zijn buiten het overzicht gehouden ook van mensen die tot de ouderinitiatieven gerekend zouden kunnen worden. Op de website is gemakkelijk een lijst van aangemelde initiatieven te genereren. Die staan in onderstaand overzicht niet als zodanig gekenmerkt.

- 1 Afdeling Groningen/Drenthe Nederlandse Vereniging voor Autisme
- 2 Almere POA
- 3 Andersonderwijs
- 4 aspergerschool
- 5 Auticomm (rond Enschede), Marjon Kuipers-Hemken
- 6 Balans regio Groningen
- 7 Bosk
- 8 Bureau voor risicoleerlingen en hun ouders
- 9 Campagne Onze Kinderen zijn de Toekomst - Burgerinitiatief Christoffel Appèl
- 10 CFC
- 11 CG raad
- 12 Cliëntenraad Leerlingen Vervoer Ede
- 13 Coalitie voor Inclusie
- 14 de opvoeddesk
- 15 donderwolven
- 16 Drachten AWBZ onderwijssetting ism VO school
- 17 Elf vanzelf
- 18 ExpertisePunt Ouderbetrokkenheid Noord Nederland
- 19 familie Snijders
- 20 gecombineerde ouderraden scholen Stichting Orion
- 21 GMR Attendiz
- 22 GMR CONOD
- 23 Goudendriehoek
- 24 HAVOplus ouderplatform
- 25 Hogeschool Windesheim, Lectoraat ouders, onderwijszorg en ketensamenwerking
- 26 Ik Leer Ook
- 27 inclusion4all Leidschendam
- 28 inklus
- 29 instituut voor passend onderwijs Stadskanaal
- 30 ITS expertisecentrum ouders, scholen en buurten
- 31 Judion
- 32 klankbordgroep ouders Noordoostpolder
- 33 Landelijke Oudervereniging Bijzonder Onderwijs
- 34 Leonardo Dordt
- 35 Nederlandse oudervereniging Katholiek Onderwijs
- 36 Netwerk 57
- 37 NLOO
- 38 OCO (Onderwijs Consumenten Organisatie)
- 39 onafhankelijke oudergroep passend onderwijs Almere
- 40 Onderwijswerkgroep NO Brabant
- 41 Operatie Dalmatiër
- 42 Opvallend Jezelf, ontwikkelcirkel voor en door jongeren met ASS en/of AD
- 43 Ouderadviescommissie Westland
- 44 Ouderadviesraad Balans
- 45 Ouderbetrokkenheid Eduwick
- 46 Oudercollectief Harm Jan Zondag junior College
- 47 Oudergroep Eemland
- 48 Oudergroep RENN4 Sensor
- 49 Ouderinitiatief Heilo
- 50 Ouderinitiatief Zuid Limburg
- 51 Ouderklankbordgroep Apeldoorn
- 52 Ouderklankbordgroep regio Ede, Reformatorisch SWV
- 53 Ouderklankbordgroep RNPO201
- 54 oudernetwerk Noord Holland
- 55 oudernetwerk onderwijs Amsterdam
- 56 Ouderplatform Carmel Hengelo
- 57 Ouderplatform Gooi & Omstreken
- 58 Ouderplatform Gorinchem
- 59 Ouderplatform Passend Onderwijs Midden-Brabant
- 60 Ouderplatform Passend Onderwijs Noord-Limburg
- 61 Ouderplatform Rijnstreek
- 62 ouderplatform SWV Zuid Amsterdam
- 63 Ouderplatform Verontruste Ouders
- 64 ouderraadslid Assink Lyceum
- 65 OUDERS & COO
- 66 Ouders aan zet (SEN)
- 67 Ouders betrokken bij SWV De Brug
- 68 Ouders Delft eo
- 69 Ouders Online
- 70 Oudersenaat KPO Roosendaal aan Projectgroep Passend Onderwijs KPO
- 71 Oudertraining ZO Drenthe
- 72 Oudervereniging Passend Onderwijs Fryslân
- 73 Ouderwerkplaats Passend Samenwerken
- 74 Passende ouders
- 75 Petitionarissen "Stop bezuiniging van 300 miljoen op Passend onderwijs"
- 76 Platform Allochtone Ouders en Onderwijs (landelijk)
- 77 Platform Allochtone Ouders en Onderwijs Hengelo
- 78 Platform VG
- 79 Professionele leergemeenschap ouders en leerkrachten Passend Onderwijs Zuidhorn
- 80 Q-fit
- 81 Raeger Autisecentrum
- 82 Resonansgroep ouderbetrokkenheid Arnhem, Veluwe, Betuwe
- 83 resonansgroep Steenwijk
- 84 resonansgroep Zuid West Drenthe
- 85 Samen om de tafel
- 86 Samen-Binden
- 87 Samen=Wijs
- 88 stichting downsyndroom kern Amsterdam
- 89 stichting hoezo anders, Balans groot Amsterdam
- 90 Stichting IK OOK IntegratieKlas Rotterdam
- 91 stichting inclusief onderwijs
- 92 Stichting Leraar Leerling Ouders
- 93 Stichting Onderwijsklachten
- 94 Stichting Ouders en Onderwijs Twente
- 95 stichting Perspectief
- 96 stichting platform fundering
- 97 Stichting SNAK
- 98 Stichting STIR
- 99 Stichting Verzorgd
- 100 SWV 4107 federatie RK, OO en Bijz, Neutraal onderwijs
- 101 Tijdelijke ouderklankbordgroep Amstelszijde
- 102 Vereniging Balans
- 103 Vereniging Openbaar Onderwijs
- 104 Vereniging Ouders Kinderen en Kanker
- 105 Voettocht voor hoogbegaafdheid
- 106 Vrienden van Leonardo Harderwijk
- 107 Vrij Natuurlijk / Terra Incognita, democratische school
- 108 Werkgroep ouderbetrokkenheid en ouderplatform Deventer
- 109 Wijzijnverbijsterd, onderwijs ZMLK Rotterdam

Bijlage 2: Inventarisatiemateriaal

Eind april zijn alle tot dan toe aangemelde initiatieven benaderd om op de website www.netwerkouderinitiatieven.nl 10 vragen in te vullen. De vragen 1 t/m 5 gingen over de organisatie en kenmerken van het initiatief. Deze antwoorden zijn als aanvullende informatie bij het initiatief op de kaart te raadplegen. De vragen 6 t/m 10 waren opgesteld om te inventariseren waar de initiatieven ondersteuning bij kunnen gebruiken of anderen in zouden kunnen ondersteunen. Tot begin juli hadden 17 initiatieven een inventarisatie ingevuld. Hieronder staat een samenvatting van de antwoorden van deze reacties op de vragen 6 t/m 10.

6. Wat zijn actuele vraagstukken bij het initiatief?

Organisatorische vraagstukken die door meerdere initiatieven zijn genoemd:

- Hoe krijgen we ouders gemobiliseerd en betrokken bij passend onderwijs?
- Hoe kunnen ouders bewerkstelligen dat zij daadwerkelijk invloed uitoefenen op beleidsvorming van scholen en samenwerkingsverbanden?
- Hoe brengen we het initiatief of project onder de aandacht (regionaal en/of landelijk)?
- Hoe gaan we in de toekomst verder?
- Hoe krijgen we de bekostiging rond?
- Hoe betrekken we de achterban erbij?

Inhoudelijke vraagstukken die door meerdere initiatieven zijn genoemd:

- Hoe worden ouders als serieuze gesprekspartner voor het onderwijs gezien?
- Andere inhoudelijke vragen gingen over de zorgen rondom de bezuinigingen of zorgtoewijzing, het bevorderen van de ouderbetrokkenheid en het bieden van hulp aan MR-en.

7. Welke behoefte aan versterking of ondersteuning heeft uw initiatief?

Er is vooral behoefte aan:

- Financiële middelen
- Netwerk, kennis en ervaring uitwisselen
- Helder wettelijk kader voor betrokkenheid van ouders
- Menskracht (ouders)
- Professionele ondersteuning en deskundigheid

8. Waar kunnen andere initiatieven uw initiatief bij helpen?

Door 6 van de 17 initiatieven wordt kennis, ervaring en informatie bundelen en delen hier genoemd. Niet het wiel opnieuw uitvinden en samen sta je sterk wordt daarbij aangegeven. Verder kan men hulp gebruiken bij het geven van naamsbekendheid aan het initiatief, het onder de aandacht brengen van het

belang van ouderbetrokkenheid en intervisie, meedenken bij lastige casussen. Ook het bevorderen verplichting tot gefaciliteerde boven schoolse ouderorganisatie of regionaal ouderplatform wordt meerder keren genoemd.

9. Waar kan uw initiatief andere initiatieven bij helpen?

Initiatieven willen elkaar vooral helpen met het delen van ervaringen, kennis en informatie en het opzetten en ondersteunen van een ouderinitiatief.

10. Wat zou u van andere initiatieven willen weten?

De antwoorden die op deze vraag zijn gegeven gaan voor het grootste over 'hoe zorgen initiatieven voor.....' Hierbij is onder ander ingevuld:

-draagvlak;
-contacten met onderwijs en lokale overheden;
-continuïteit;
-balans vrijwilligheid en gelijkwaardigheid ten opzichte van het onderwijs;
-het verwerken van alle informatie;
-het bereiken van ouders en het binden van ouders.

Bijlage 3

Weergave Startdag Netwerk Ouderinitiatieven

18 juni 2011, De Pelsschool in Utrecht

Welkomstwoord (Mark Weghorst)

Alle aanwezigen van harte welkom. Het netwerk ouderinitiatieven is gestart als ontmoetingsplek voor regionale ouderinitiatieven en mogelijk gemaakt door NSGK voor het gehandicapte kind. Het doel van dit netwerk is van elkaar kunnen leren door ervaringen uit te wisselen en elkaar kunnen versterken door de krachten te bundelen. Inmiddels zijn ruim veertig initiatieven aangemeld en de trekkers van het initiatief hopen dat dit aantal de komende periode nog verder uit groeit. Vandaag zijn 22 initiatieven vertegenwoordigd. Het eerste deel van het project zit er na deze startdag op. De voortrekkers gaan kijken of er behoefte is aan een verdere verdieping van het netwerk en of zij daar de middelen voor kunnen vinden. De huidige website blijft in ieder geval tot eind 2012 draaien. Het kaartje van Nederland met daarop alle initiatieven is inmiddels als plug-in beschikbaar om op andere websites te plaatsen. Plaats dit kaartje dus ook op de site van jouw initiatief.

Aan alle aanwezige initiatieven nogmaals het verzoek om, indien dit nog niet gebeurd, de eerste inventarisatie in te vullen. En aan de initiatieven die zich nog niet hebben aangemeld, natuurlijk het verzoek om dit als nog te doen.

Kennismaking en ervaringsuitwisseling ouderinitiatieven

In twee rondes gaan we in groepen met elkaar in gesprek over:

Ronde 1:

1. *Contacten onderwijs en/of gemeente* Mark Weghorst (Ouder en Onderwijs Twente)
Kern van de discussie was hoe je als ouderorganisatie, ouderplatform contact krijgt en houdt met gemeentelijke overheid, onderwijsinstellingen, etc. Dit blijkt een lastige zaak te zijn en erg afhankelijk van persoonlijke voorkeuren en de beschikking over een budget. Er zijn zeer wisselende ervaringen, soms zelfs in één en dezelfde stichting. Ouders worden veelal om niet ingezet, er zijn bijna nooit budgetten voor ouders. Dit zet de gelijkwaardige verhouding soms onder spanning. Wettelijke borging lijkt kinderachtig, maar noodzakelijk om de positie van ouders helder te maken. Dit geldt zowel individueel niveau als bestuurlijk (MR) als boven bestuurlijk. Bij die wettelijke borging zou ook budgettaire ruimte moeten zijn.

2. *Het referentiekader in relatie tot ouderinitiatief* Petra Overbeek (Lobo)
Dit gesprek is niet veel verder gekomen dan de introductieronde. Er zijn geen duidelijke uitspraken gedaan over het referentiekader. Er werden wel tips over en weer uitgewisseld en nuttige contacten opgedaan.

3. *Financiële middelen voor het ouderinitiatief* Otger Meuwissen (Ouderplatform Gooi&omstreken)

Bij de aanwezigen voor deze workshop wordt de betrokkenheid van ouders geregeld door professionals en waaraan zij als het ware deelnamen. Volgens één initiatief was er aan middelen nodig voor : Kenniswijzer een consumentenwijzer en een zorgwijzer. Een ander initiatief was nog maar kort gestart. Doordat binnen dat initiatief deskundigheid over digitale communicatie aanwezig is, waren er nog weinig financiële middelen nodig. Meer was er bij dit initiatief behoefte aan begeleiding bij het beantwoorden van de vraag: "wat is ons doel en hoe gaan we dat bereiken en wat hebben we daarvoor nodig?"

4. *Informeren en bereiken van ouders* Irma van der Made (Ouderplatform verontruste ouders)

Deze is in ronde 1 niet doorgegaan.

Ronde 2:

1. *Vrijwilligheid van ouders in relatie tot gelijkwaardigheid met onderwijs* Mark Weghorst (Ouders en Onderwijs Twente)

Hoe vrijwillig is het als wat je doet boven belang van je eigen kind uitgaat? En in hoeverre is in de WMS de gelijkwaardigheid van de partijen geregeld en komt dit ook tot uiting in de praktijk? Kern in het gesprek was dat hoeveel je ook zou kunnen regelen er bereidwilligheid bij gesprekspartners nodig is om het goed te regelen. Terwijl dat regelen wel van belang is. Het blijft een spanningsveld dat je soms meedoet met een overleg, zonder daarin gecompenseerd te worden (voor uren, kosten, etc.), terwijl je daarbij het risico loopt nooit compensatie te krijgen als je er niet in aanvang om vraagt. Terwijl je ook, als je daar op voorhand om vraagt, het beeld kunt oproepen dat je het om het geld zou doen. Duidelijk moet in ieder geval zijn dat vrijwilligheid bij ouders niet vrijblijvend kan zijn. Zeker wanneer daarin niet de belangen van hun eigen kinderen primair voorop staan.

2. *Rol ouderinitiatief ten opzichte van MR/GMR-en* Marieke Boon-Mens (Oudervereniging Passend Onderwijs Fryslân)

Na een korte voorstelronde is ingegaan op de vraag in hoeverre je als ouderinitiatief (G)MR-en kunt ondersteunen in hun werkzaamheden en mogelijk toekomstige taak in het goedkeuren van het zorgprofiel. Een aantal initiatieven geeft aan nu bezig te zijn met het informeren van ouders en (G)MR-en over passend onderwijs. Moeilijk hierbij is dat bij veel MR-leden affiniteit en/of kennis over zorgleerlingen ontbreekt. Verder dan het informeren gaat het nu nog niet. Een aantal initiatieven wil wel meer zoals adviseren bij het vaststellen van het zorgprofiel maar weet nog niet hoe. Het gesprek ging een aantal keer naar de rol in de medezeggenschap bij het SWV. Daar wordt meer een rol gezien van de regionale initiatieven. Dit kan adviserend maar ook informeren en bij voorkeur een daadwerkelijke betrokkenheid.

3. *Informeren en bereiken van ouders* Irma van der Made (Ouderplatform verontruste ouders)

Helaas is hiervan geen verslag ontvangen.

4. *Thema's voor ouderbijeenkomst of conferenties* Otger Meuwissen (Ouderplatform Gooi& omstreken)

Bij Thema's voor bijeenkomsten is gesproken over de organisatie daarvan en de knelpunten die je daarbij tegen komt:

Voor alle ouders vs specifieke doelgroepen

Algemeen voorlichtend vs specifiek voorlichtend

Men komt als men er belang bij heeft

Deskundigheidsbevordering

Studiedag (+ certificaat)?

Positie van ouders als collectief (medezeggenschap) in passend onderwijs

Inleiding Marieke Boon: stand van zaken volgens jubibrief minister en informatie van ministerie. Discussie onderling en met Jeroen Dijsselbloem vaststellen wat goed is en wat (hoe) beter moet.

De discussie wordt ingeleid door een aantal mogelijke vormen van medezeggenschap op het niveau van het samenwerkingsverband te schetsen:

- Ieder SWV regelt dit zelf (niet in de wet vastgelegd)
- MR-en stellen themaraad in (volgens Wet Medezeggenschap Scholen, wel of niet vastgelegd in wet Passend Onderwijs)
- Cliëntenraad (vastgelegd in wet Passend Onderwijs) als systeem met facilitering en bevoegdheden die vastgelegd zijn.

En er zijn diverse tussenvarianten mogelijk. Het belang van een wettelijke verankering van medezeggenschap van ouders en de bevoegdheid die daarbij horen wordt door iedereen onderschreven.

Over het systeem van cliëntenraad wordt opgemerkt dat deze er alleen voor Passend Onderwijs kan zijn maar misschien ook voor andere onderwerpen die ouders aangaan en betrekking hebben op zorg voor kinderen. Vraag die gesteld wordt is wie er dan in de cliëntenraad zitting hebben. Ouders in algemeen of alleen ouders met een zorgkind? De meningen hierover lopen uiteen.

Conclusie wordt getrokken dat basis voor medezeggenschap bij wet geregeld moet worden met een heldere taakstelling.

Hieronder volgen een aantal opmerkingen en knelpunten die genoemd zijn:

- Lastig punt is dat het zorg geld niet geormerkt is. Daardoor zouden er tegenstellingen kunnen ontstaan. Bij nadenken over invloed is belangrijk "follow the money".
- Belangen regulier onderwijs en speciaal onderwijs kunnen met elkaar botsen.
- De vrees voor "profi-ouders" die bijna beroepsmatig in allerlei raden zitten, wordt geuit.
- Wat we allemaal graag willen is dat ouders en leerkrachten meer naar elkaar toekomen. En wat gebeurt er met die groepen kinderen waar niemand zin in heeft?
- Scholen zijn nooit helemaal autonoom. Wie gaat er knopen doorhakken? Op dit moment worden de samenwerkingsverbanden de spil in het verhaal, daar vinden beleidsontwikkelingen plaats. Zijn MR- of GMR-leden in staat om hierover mee te praten?
- Het is belangrijk om gebruik te maken van de middelen die je hebt. Is het een mr of een adviesraad met ouders van zorgleerlingen? Wat er is gebruiken.
- Wat kun je nu al toepassen in de huidige situatie? Niet meepraten is in ieder geval geen optie.
- Als die themaraden mogen, dan kun je toch aan de minister vragen om in die samenwerkingsverbanden die er zijn nu al starten met een themaraad. Zorg voor een link naar alle ouders, geen afstand.
- Kunnen we niet gezamenlijk een brief schrijven waarin we aangeven wat de positie van ouders is?

Het meeste wordt gezien in een themaraad met een goede verankering daarvan in de wet Passend Onderwijs welke bestaat uit ouders en leerkrachten waarvan in ieder geval een deel affiniteit met of kennis heeft van zorgleerlingen. Als mogelijke taken voor deze raad zijn genoemd: het zorgplan goedkeuren, beoordelen of er sprake is van een dekkend aanbod, toezien op het financiële beleid (wordt zorg geld ook aan zorg besteed?), waarborgen positie van ouders.

Deze medezeggenschap is ook van groot belang bij de opstart van het samenwerkingsverband. Juist dan is medezeggenschap erg belangrijk om mee te kunnen praten over hoe het samenwerkingsverband wordt ingericht.

Positie individuele ouder in passend onderwijs: ondersteuning van ouders

Inleiding Margot Kraneveldt: stand van zaken volgens junibrief minister specifiek over ondersteuning van ouders. Discussie onderling en met Jeroen Dijsselbloem vaststellen wat goed is en wat (hoe) beter moet.

Wat betreft de ouder als belangenbehartigers van hun kind is het van belang dat zij goed worden geïnformeerd en begeleid, ouders de regie houden, een klacht kenbaar kunnen maken. Kortom hoe brengen we ouders in positie. De minister stelt daar tegenover zorgplicht van de school, wettelijk recht op ondersteuning en advies en overleg over het ontwikkelingsperspectief. Een mager aanbod! En dat in een tijd waarin de wet nog niet klaar is, met name schoolbesturen en PO-raad aan bod zijn geweest, ouders nog nauwelijks gehoord zijn, er 300 miljoen extra bezuinigd wordt en een deel van de docenten en ouders niet overtuigd is van passend onderwijs. In de laatste brief schrijft de minister dat zij nog niet verder in kan gaan op de zorgplicht, de positie van ouders en de medezeggenschap. Wel heeft zij daarover gesproken met ouders en

ouderorganisaties. En het informatiepunt passend onderwijs moet zich meer richten op ouders en leerkrachten.

Belangrijk punt is het behoud van vrije schoolkeuze. Kan dit binnen passend onderwijs wel worden gegarandeerd? En krijgen ouders begeleiding bij het aanmelden van hun kind en het beoordelen van het aanbod van de school? Ouders streven er naar dat zij instemming krijgen in het ontwikkelingsperspectief, voldoende ondersteuning of advies krijgen bij de beoordeling van het ontwikkelingsperspectief of bij een conflict. Ten slotte is een toegankelijke en onafhankelijke geschillenregeling nodig. Ouders maken zich daarnaast zorgen of hun kind wel in het Speciaal onderwijs kan blijven, ook als ze binnen een ander samenwerkingsverband wonen. Gaan dan de leerlingen uit het eigen SWV eerst? Hoe wordt het leerling vervoer geregeld (ook bij plaatsing op een andere reguliere school dan voorkeur van ouders)? Welke garanties komen er in de wet? Komt er een overgangsregel voor de 'bestaande gevallen'. Tot slot is de discussie gegaan over hoe we dit voor elkaar krijgen. Bundelen en samenwerken is essentieel. Schrijf samen een manifest met concrete wensen voor in de wetgeving en leg deze neer bij de Tweede kamer. Probeer bij de nieuw te vormen samenwerkingsverbanden aan tafel te komen. Mobiliseer de media. Bedenk een ludieke actie.

Afsluiting (Mark Weghorst)

De dag is afgesloten met een korte terugblik en terugkoppeling over hoe de dag is beleefd. Over het algemeen positief en zeer prettig om met andere ouders over dit onderwerp te spreken. Eén ouder gaf aan dat het kind zelf te weinig centraal heeft gestaan. Het ging vooral over beleid, de wet en regelingen.

De deelnemers is gevraagd wat zij voor toekomstige taak voor het netwerk ouderinitiatieven zien. Een ontmoetingsplaats waardoor de initiatieven zichtbaar zijn werd als waardevol genoemd. Maar ook de organisatie van nog een bijeenkomst of meerdere bijeenkomsten als deze startdag. Daarnaast werd de oproep gedaan om het delen van kennis en het uitwisselen van ervaring nog meer te stimuleren door dit meer te faciliteren. Als laatste is aan de voortrekkers gevraagd of het netwerk de plaats kan zijn waar het schrijven van een gezamenlijk manifest kan gebeuren. De voortrekkers bedanken iedereen voor de aanwezigheid. De aanwezige initiatieven die zich nog niet hebben aangemeld op de site worden verzocht dit als nog te doen. De initiatieven die wel zijn aangemeld maar nog niet de 1^e inventarisatie hebben ingevuld, worden gevraagd deze nog in te vullen.

Alle aanwezigen worden bedankt voor hun inzet. Jeroen Dijsselbloem ontvangt een toepasselijke attentie als dank voor zijn aanwezigheid.